

השתלמות מוכרת בסיעוד בתחום טיפול נמרץ משולב מבנה ותיאור התכנית לשנת 2025

תיאור כללי של תכנית ההשתלמות:

חטיבה משותפת (166 שעות לימוד):

יחידת לימוד משותפת בתוכנית להשתלמות מוכרת בטיפול בחולה מבוגר במצב אקוטי וקריטי מיועדת למשתלמים בתחומי טיפול נמרץ משולב, שבץ מוחי ורפואה דחופה.

תחום ייחודי – תכנית עיונית (256 שעות לימוד):

הנושאים העיקריים נלמדים בדגש על אומדן של סימנים וסימפטומים במצבים קריטיים ומורכבים, אבחון, קביעת טיפול והערכה במגוון מצבים מייצגים על פי מערכות גוף. כמו כן, יעסוק הקורס בפיתוח מיומנויות תמיכה וליווי של משפחות לחולים במצבים אקוטיים ומורכבים.

התנסות קלינית

ההתנסות הקלינית תתמקד ביישום מיומנויות טיפול בחולה במצב אקוטי, יישום מיומנויות אומדן גופני על-פי מערכות גוף, יישום פעולות חריגות ופעולות סיעוד. ההתנסות הקלינית תתקיים ב-2 מסלולים, על פי ניסיון קליני קודם של המשתלם.

■ מסלול א' (סה"כ 100 שעות)

התנסות קלינית למשתלמים המועסקים לפחות במשך שנה ברצף בהיקף של משרה מלאה או שווה ערך ביחידות לטיפול נמרץ כללי בלבד.

■ מסלול ב' (סה"כ 200 שעות)

■ התנסות קלינית למשתלמים המועסקים יחידות לטיפול נמרץ שאין טיפול נמרץ כללי (לדוגמא: טיפול נמרץ לב, התאוששות, טיפול נמרץ ניתוחי לב, טיפול נמרץ נוירוכירורגי, ועוד).

■ התנסות קלינית למשתלמים ללא ניסיון קליני של שנה ברצף ביחידה לטיפול נמרץ.

לקביעת מסלול ההתנסות על הלומד להמציא טופס הצהרה החתום ע"י מנהלת הסיעוד במוסד בו עובד, על כך שמועסק לפחות במשך שנה ברצף בטיפול נמרץ כללי, בהיקף של משרה מלאה, או שווה ערך, נכון למועד תחילת הלימודים בחטיבה המשותפת.

פעולות המותרות לאחות מוסמכת, בעלת תעודת רישום בטיפול נמרץ משולב

א. פעולות שנוספו לליבת עיסוקה של אחות טיפול נמרץ

מספר סידורי	פעולת סיעוד	עיגון בחוזר/תקנות
1	הוצאת קו עורקי (Arterial Line)	מינהל הסיעוד 43/2001 ; מנכ"ל 13/2001
2	הזרקה בדחף של תרופות לווריד	מינהל הסיעוד 43/2001 ; מנכ"ל 13/2001
3	הזרקה בדחף של תרופות לצנתר בווריד מרכזי ומערכות חלפיות לווריד	מינהל הסיעוד 43/2001 ; מנכ"ל 13/2001
4	שאיבת דם לסוג והצלבה, הזמנת דם ומוצריו	מינהל הסיעוד 43/2001 ; מנכ"ל 13/2001
5	שאיבת דם מקו עורקי פתוח (Arterial Line)	מינהל הסיעוד 43/2001 ; מנכ"ל 13/2001
6	חיבור וניתוק מנשם מחולה	מינהל הסיעוד 43/2001 ; מנכ"ל 13/2001
7	טיפול בצנתר ע"ש Swan-Ganz	מינהל הסיעוד 43/2001 ; מנכ"ל 13/2001
8	לקיחת דם לבדיקות, לרבות דגימת דם עורקי לגזים	מינהל הסיעוד 43/2001 ; מנכ"ל 13/2001
9	לקיחת דגימת דם (mixed venous blood מצנתר ע"ש Swan-Ganz)	מינהל הסיעוד 43/2001 ; מנכ"ל 13/2001
פעולות סיעוד למטופל הנתמך במכשיר CRRT (ביחידות טיפול נמרץ לסוגיהן בהן מתבצע טיפול ב-CRRT) מותנה בסיום הכשרה ייעודית לטיפול במטופל הנתמך במכשיר CRRT מינהל האחיות חוזר מס' 219/2024		
10	הכנת המכשיר, הרכבה ושטיפה ראשונית של המערכת (Priming) או החלפת המערכת	מינהל האחיות חוזר מס' 219/2024
11	בדיקת תקינות הצנתר וחיבור למכשיר הימצאות רופא בעת החיבור הראשון (סייג-במידה וקיימת התנגדות בעת שטיפת הצנתר המשך הפעולה הכוללת בדיקת תקינות הצנתר וחיבור למכשיר יבוצעו ע"י רופא)	מינהל האחיות חוזר מס' 219/2024
12	החזרת דם וניתוק מהמכשיר על פי הוראת רופא	מינהל האחיות חוזר מס' 219/2024
13	הוספת אלקטרוליטים ל-Dialysate / Replacement על פי פרוטוקול מחלקתי / הוראה רפואית	מינהל האחיות חוזר מס' 219/2024
14	שאיבת דם לבדיקת רמת קלציום יוני מהמכשיר (אחרי פילטר) על פי פרוטוקול מחלקתי / הוראה רפואית	מינהל האחיות חוזר מס' 219/2024
15	שינוי ערכי זרימות על פי הוראה רפואית : • Blood Flow • Dialysate • Replacement • Removal Rate + Filtration Fraction • Pre-Blood-Pump	מינהל האחיות חוזר מס' 219/2024
16	שינוי במינון Heparin/Ca Citrate על פי פרוטוקול מחלקתי / הוראה רפואית	מינהל האחיות חוזר מס' 219/2024
17	החלפה בין Access (קו עורקי) ל- Return (קו ורידי) בעת הפרעה בפעילות המכשיר על פי פרוטוקול מחלקתי / הוראה רפואית	מינהל האחיות חוזר מס' 219/2024

ב. פעולות המחייבות היתר פרטני מטעם מנהל הארגון הרפואי

מספר סידורי	פעולה חריגה	עיגון בתקנות הרופאים (כשירות לביצוע פעולות חריגות) התשס"א 2001
1	דפירילציה	תוספת שנייה (תקנה 5)
2	חיבור אלקטרודות לקוצב, קביעת הקצב והאמפליטודה	תוספת שנייה (תקנה 5)
3	התאמת מכשיר הנשמה לצורך גמילה ממנשם	תוספת שנייה (תקנה 5) ותוספת חמישית (תקנה 8)

התנאים והסייגים לביצוע הפעולות מפורטים בקובץ הנחיות לביצוע פעולות חריגות

ג. פעולות המחייבות היתר פרטני ממנהלת האחיות

מספר סידורי	פעולה חריגה	עיגון בחוזרי מינהל הסיעוד
1	אחריות משמרת	177/2021

ד. פעולות המותרות לביצוע בבית החולה
לאחות מוסמכת בעלת תעודת רישום בטיפול נמרץ משולב
פעולות המחייבות היתר פרטני מטעם מנהל הארגון הרפואי

מספר סידורי	פעולה חריגה	עיגון בתקנות הרופאים (כשירות לביצוע פעולות חריגות) התשס"א 2001
1	התאמת מכשיר הנשמה לצורך גמילה ממנשם	תוספת חמישית (תקנה 8) חלק ב'

התנאים והסייגים לביצוע הפעולות מפורטים בקובץ הנחיות לביצוע פעולות חריגות

תכנית הלימודים

שם הקורס	שעות לימוד
1. מצבים אקוטיים מייצגים במערכת הנשימה	38
2. מצבים אקוטיים מייצגים במערכת הקרדיו-וסקולארית, הפרעות בקצב הלב	46
3. קורס A.C.L.S.	16
4. ניתוחי לב חזה	14
5. מצבים אקוטיים מייצגים במערכת העצבים	24
6. מצבים אקוטיים מייצגים במערכת כליה ושתן	24
7. מצבים אקוטיים נבחרים	38
8. טראומה ומצבים חריפים רב מערכתיים	32
9. ליווי משפחה של חולה במצב קריטי ואקוטי	4
10. טיפול פליאטיבי בטיפול נמרץ	4
11. תרגול אומדן פיזיקלי, סימולציות של פעולות סיעוד ופעולות חריגות	16
סה"כ תכנית עיונית	256
סה"כ התנסות קלינית – מסלול א'	100
סה"כ התנסות קלינית – מסלול ב'	200
סה"כ כללי – מסלול א'	356
סה"כ כללי – מסלול ב'	456

1. מצבים אקוטיים מייצגים במערכת הנשימה (38 שעות) תיאור קורס:

קורס זה יעסוק בתכנים קליניים המייחדים את התחום הנשימתי ובפיתוח כישורי טיפול ישיר וניהול הטיפול בחולה במצב נשימתי חריף ומורכב, תוך שימת דגש על מצבים קליניים מייצגים, אומדן, זיהוי וגישות טיפוליות מקובלות.

תכני הקורס:

- זיהוי מצבים קליניים מייצגים בתחום מערכת הנשימה
- טיפולים נשימתיים מתקדמים:
 - High frequency ✓
 - NO ✓
- מנגנון פעולה של NO והשפעתו על V/Q תוך דגש על ההבדל בין מתן NO באינהלציה ומתן תרופות בעלות מנגנון פעולה דומה באופן סיסטמי .
- אינדקציות קונטראינדקציות
- הרעלת NO - מטהמוגלובינמיה : התבטאות קלינית , סיבוכים , מעקב MetHb, טיפול
- בטיחות הצוות מחשיפה ל-NO₂, מניעה ודרכי פנוי
- ניטור ערכי NO₂, NO , רמת מתהימוגלובין , נקודות חיבור , מלאי של בלון.
- חשיבות מערכת סגורה של סקשן (מניעת קריסת המטופל התלוי NO, ופחות חשיפה לצוות)
- פרוטוקול גמילה מ-NO
- ✓ טיפול ע"י חמצן היפרבארי, התוויות (כולל שאיפת עשן, הרעלת CO), עקרונות, תופעות לוואי של טיפול בתא לחץ
- ✓ פיזיותרפיה נשימתית: עקרונות שיטות ומטרות, תרגילי שיעול ונשימה כולל שימוש במשעל
- מצבים קליניים מייצגים במערכת הנשימה במטופלים הסובלים ממחלה זיהומית/מדבקת כגון Covid-19/H1N1 כולל תרגול:
 - ✓ Acute respiratory distress syndrome (ARDS) בחולה קורונה
 - ✓ אינטובציה בחולה Covid-19- טכניקה, שיטות והתמגנות
 - ✓ השכבה ב – PRONE POSITION
 - ✓ שינוי פרמטרים בהנשמה והתאמת מכשיר הנשמה לצורך גמילה
 - ✓ סדר פעולות לניתוק ממנשם תוך דגש על בטיחות הצוות המטפל בחיבור וניתוק חולה ממנשם
 - ✓ טיפול סיעודי בחולה מונשם מזהם עם דגש על Covid-19
 - ✓ התמגנות והתפשטות בעת טיפול בחולה עם מחלה זיהומית מדבקת
 - ✓ חדר לחץ שלילי- עקרונות, אינדיקציות

✓ טיפול סיעודי בנתיב אויר מלאכותי (טובוס/טרכיאוסטומי):

1. ביצוע סקשן במערכת סקשן סגורה

2. החלפת קיבוע טובוס/טרכיאוסטומי

■ מצבים קליניים אקוטיים מייצגים במערכת הנשימה זיהוי, אבחון וטיפול:

✓ Acute respiratory distress syndrome (ARDS)

✓ COPD

✓ Asthma

✓ Ventilator Associate Pneumonia ומניעת Pneumonia

✓ Pneumothorax (לרבות Tension Hemothorax ,Empyema ,Hemothorax)

✓ Pleural Effusion

✓ Atelectasis

✓ תסחיף ריאתי (תסחיף מי שפיר, תסחיף שומני, קריש דם, תסחיף אוויר)

✓ בצקת ריאות

2. מצבים אקוטיים מייצגים במערכת הקרדיו-וסקולרית (46 שעות)

תיאור קורס:

קורס זה יעסוק במצבים קליניים מורכבים מייצגים במערכת הקרדיו-וסקולרית, אבחוןם ואפשרויות הטיפול בהם (טיפולים שמרניים ופולשניים כולל טכנולוגיות ואמצעי טיפול חדשניים).

תכני הקורס:

■ מצבים קליניים אקוטיים מורכבים מייצגים במערכת לב וכלי דם, כולל המודינאמיקה,

אבחון, טיפול והדרכה לקראת שחרור ושיקום חולי הלב:

✓ מחלות מסתמיות (היצרות ודלף) - אבחון וטיפול

✓ מחלות לב כליליות ואיסכמיה: אבחון, טיפול (כולל Intra-aortic balloon pump), סיבוכים

✓ מחלות דלקתיות של שריר הלב (Endocarditis ,Myocarditis ,Pericarditis)

ו- Cardiomyopathy

✓ מחלות כלי דם (כגון: מפרצת של אאורטה, Deep ,Peripheral Vascular Disease

Carotid stenosis ,Vein Thrombosis) אבחון וטיפול

✓ אי ספיקת לב - דרגות, אבחון, טיפול, סיבוכים

✓ ניטור המודינמי לבבי כולל (PICCO) Pulse Contour Cardiac Output ו- Swan

Ganz,

✓ שחרור חולי הלב מהיחידה לטיפול נמרץ ושיקום

✓ טיפול בצנתר ע"ש Swan-Ganz

✓ לקיחת דגימת דם (mixed venous blood) מצנתר ע"ש Swan-Ganz

- ✓ דפיברילציה (ACLS)
- ✓ חיבור אלקטרודות לקוצב, קביעת הקצב והאמפליטודה
- ✓ הפרעות קצב והולכה הפרעות בקצב הלב והולכה (לפחות 10 שעות הוראה)
- תיאור קורס:
- קורס המשך לידע הנרכש בחטיבה האקוטית המשותפת.

תכני הקורס:

- הקניית כלים ומיומנויות לניתוח ופענוח תרשימי אק"ג במצבים מורכבים, כולל תרגול פענוח תרשימי אק"ג בכיתה ובקליניקה
- הטיפול בהפרעות קצב לטווח הארוך:
 - ✓ Electro Physiologic Study, אבליציה (Ablation)
 - ✓ דפיברילציה והיפוך קצב
 - ✓ טיפול תרופתי

3. A.C.L.S. – Advance Cardiac Life Support (16 שעות)

תיאור קורס:

קורס החייאה מתקדם זה ישפר מיומנויות החייאה תוך עדכון ידע ותרגול מצבי לחץ רפואיים. עמידה במבחן מסכם הינה חובה והקניית תעודה אשר תקפה לשנתיים מיום הוצאתה. הקורס יועבר על ידי מדריכים מוסמכים להדרכת ACLS.

4. ניתוחי לב חזה (14 שעות)

תיאור קורס:

בקורס זה יידונו אפשרויות הטיפול הניתוחי לבעיות הקרדיאליות שנלמדו בקורס. מצבים אקוטיים מייצגים במערכת הקרדיו-וסקולרית, ומצבים נוספים המחייבים ניתוח חזה

תכני הקורס:

- ניתוחי מעקפים:
 - ✓ גישות ניתוחיות וסוגי שתלים
 - ✓ ניהול הטיפול ומעקב לפני, תוך כדי הניתוח ולאחריו
 - ✓ מכונת לב ריאה וסיבוכים אופרטיביים ופוסט אופרטיביים
- ניתוחים לתיקון/החלפת מסתמים
- דיסקציה של אבי העורקים (האאורטה)
- ECMO (Extracorporeal Membrane Oxygenation) - אינדיקציות, שיטות וסיבוכים
- LVAD (Left Ventricular Assist Device) - אינדיקציות, שיטות וסיבוכים
- השתלות לב, ריאה

5. מצבים אקוטיים מייצגים במערכת העצבים (24 שעות)

תיאור קורס:

הקורס יציג ויבחן מצבים אקוטיים מייצגים בתחום הנורולוגי והניורו-כירורגי זיהוי, אבחון וטיפול.

תכני הקורס:

- יתר לחץ תוך גולגולתי – ניטור, טיפול וסיבוכים

- טיפול בתורם איברים פוטנציאלי
- סימפטומים ודרכי אבחון של מצבים פתולוגיים במערכת העצבים:
 - ✓ גידולי מוח
 - ✓ הידרוצפלוס
 - ✓ AVM (Arteriovenous Malformation)
 - ✓ מפרצות
 - ✓ מחלות נוירולוגיות ניווניות (Myasthenia Gravis, Guillain-Barre Syndrome)
 - ✓ פרכוסים ואפילפסיה
 - ✓ מחלות זיהומיות דלקתיות של מערכת העצבים (Meningitis, Encephalitis)
- חבלות ראש ועמוד שידרה:
 - ✓ טיפולים שמרניים וניתוחיים (הכנת חולה, מהלך ניתוחי, טיפול רפואי וסיעודי לאחר הניתוח) למצבים המייצגים
 - ✓ Spinal Cord Compression
- Stroke : ביצוע אומדן נוירולוגי ואומדנים רלוונטיים אחרים:
 - ✓ אומדן נוירולוגי בדגש על מטופל לאחר Stroke
 - ✓ בדיקה נוירולוגית כוללנית ואומדן הליקוי הנוירולוגי כגון: National (N.I.H.S.S.) Institutes of Health Stroke Scale
 - Face, Arm, Speech, Time, (National Institutes Health Stroke Scale) (FAST)
 - ✓ ABCD score
 - ✓ אומדן תפקודי - (FIM)
 - Functional Independence Measure
- ניהול הטיפול בחולה עם שבץ מוחי (Stroke) ו- (Transient Ischemic Attack (TIA):
 - ✓ אבחון, סימנים וסימפטומים: חסרים והשלכות תפקודיות (מוטוריות, תחושתיות, קוגניטיביות, רגשיות ונפשיות)
 - ✓ סיבוכים נוירולוגיים: פרכוסים, החמרה, בצקת מוחית תסמונת זילוח יתר (Hyper-perfusion Syndrome)
 - ✓ טיפול תרופתי ופולשני
 - ✓ התערבות למניעת סיבוכים רב מערכתיים

6. מצבים אקוטיים מייצגים במערכת הכליה והשתן (24 שעות)

תיאור קורס:

זהו קורס המשך לחטיבה המשותפת האקוטית אשר יעסוק בהצגת פרקים מייצגים נבחרים בנפרולוגיה תוך שימת דגש על מידע עדכני, חידושים ויישומם בטיפול בחולים.
תכני הקורס:

- מחלות כליה כרונית ואקוטית, תסמונת קרדיו-רנלית
- השתלות כליה
- RRT (Renal Replacement Therapy) ביחידה לטיפול נמרץ:
 - ✓ דיאליזה (אינדיקציות, שיטות וסיבוכים)
 - ✓ (Continuous Venovenous Hemodiafiltration) CVVHDF
- טיפול במטופל הנתמך במכשיר CRRT (16 שעות)
 - 8 שעות הכשרה עיונית + 8 שעות תרגול באמצעות סימולציות
 - סימוכין: חוזר מינהל האחיות 219/2024

מרכיבי תכנית ההכשרה	היקף שעות / תנאים
תכנית ההכשרה העיונית תכלול לפחות את הנושאים הבאים: 1. התוויות והתוויות נגד לטיפול 2. הבדלים בין הטיפול ב- CRRT ל- Intermittent Hemodialysis 3. מטרות ועקרונות הטיפול ב- RRT חריפה (מנגנוני פעולה) 4. שיטות הטיפול השונות 5. הנוזלים הנמצאים בשימוש בעת ביצוע CRRT 6. Anticoagulation 7. תפעול המכשיר (רכיביו) והתראות 8. מעקב (אומדנים) לפני, במהלך, בסיום הטיפול 9. טיפול תרופתי ותזונה במטופל הנתמך ב- CRRT 10. סיבוכי הטיפול	8 שעות
עמידה במבחן עיוני מסכם תרגול באמצעות סימולציות: 1. הרכבת המערכת ושטיפתה 2. בירור תקינות הצנתר 3. חיבור וניתוק המטופל 4. הבנת משמעות לחצי זרימה ומדדי המכשיר 5. פתרון עבור התראות ותקלות 6. ניהול מצבים קליניים נפוצים	8 שעות

7. מצבים אקוטיים נבחרים (38 שעות)

תיאור קורס:

קורס זה חובק בתוכו מגוון נושאי לימוד הקשורים לטיפול בחולה האקוטי והמורכב במצבים קליניים מייצגים.

תכני הקורס:

- הפרעות מטבוליות חריפות ומסכנות חיים:
 - ✓ מצבי חירום בסוכרת (Diabetic Ketoacidosis - DKA, Hyperosmolar, Hypoglycemic State, Hypoglycemia)
 - ✓ Syndrome of Inappropriate Antidiuretic Hormone Secretion (SIADH)
 - ✓ Diabetes insipidus
- מצבי חירום בבלוטת Parathyroid
- מצבי חירום בבלוטת התירואיד (Thyroid)
- מצבי חירום בבלוטת האדרנל Adrenal
- הפרעות במערכת החיסונית:
 - ✓ טיפול במדוכאי מערכת החיסון: טיפול בלחץ שלילי, אמצעי מיגון הגנתיים
 - מצבים פסיכיאטריים אקוטיים מייצגים ביחידות לטיפול נמרץ:
 - ✓ מצבי דיליריום, חרדה, ICU psychosis, תסמונת פוסט-טראומתית (PTSD)
 - מצבים אקוטיים מייצגים כתוצאה מהפרעות במערכת העיכול:
 - ✓ דלקת בלבל חריפה- סיבות, אבחון, טיפול, סיבוכים
 - ✓ מחלות כבד וסיבוכיהן, כולל אי ספיקת כבד חריפה

- ✓ דימום חריף ממערכת העיכול העליונה והתחתונה כולל Blakemore tube
- ✓ חסימת מעיים
- ✓ Mesenteric event
- ✓ שיטות ועקרונות ההזנה בטיפול נמרץ כגון הזנה פראנטרלית (Total Parental Nutrition), Refeeding Syndrome, הזנה דרך גסטרוסטום וג'יג'נוסטום
- **מצבי חרום אונקולוגיים:**
 - ✓ Tumor Lysis Syndrome
 - ✓ Superior Vena Cava Syndrome
 - ✓ Bone Marrow Suppression
- **הפרעות במערכת הדם בחולה האקוטי והמורכב ביחידות לטיפול נמרץ:**
 - ✓ פיענוח בדיקות דם: ספירת דם (שורה לבנה, שורת אדומה וטסיות הדם), TEG (Thromboelastography)
 - ✓ הפרעות קרישה (DIC: Disseminated intravascular coagulation)
 - ✓ המופיליה
 - ✓ HIT (heparin induced thrombocytopenia)
 - ✓ ITP (Idiopathic Thrombocytopenic Purpura)
 - ✓ TTP (Thrombotic Thrombocytopenic Purpura)
- **הפרעות מסכנות חיים בעור ורקמות:**
 - ✓ Necrotizing Fasciitis
 - ✓ Toxic Epidermal Necrolysis Syndrome
 - ✓ אמצעים ושיטות עדכניות לטיפול בפצעים (VAC, רימות)
- **מצבי חירום מיילדותיים:**
 - ✓ HELLP Syndrome
 - ✓ Severe pre-eclampsia
- 8. **טראומה ומצבים חריפים רב מערכתיים (32 שעות)**

תיאור קורס:

קורס זה שם דגש על הידע התיאורטי החיוני בהבנת פתופיזיולוגיה, אבחון וטיפול במצבים קריטיים כתוצאה מפגיעה רב מערכתית, כולל טראומה.

תכני הקורס:

- SIRS (Systemic inflammatory response syndrome), ספסיס (קריטריונים עד 2016 ומשנת 2016), מצבי ההלם השונים ו-MODS (Multiple organ dysfunction syndrome) - גורמים, קריטריונים לאבחון וטיפול
- הגישה לפצוע בטראומה (ATLS) ופגיעה רב מערכתית כולל טראומה בקשישים ונשים הרות
- פצעים חודרניים (דקירה, ירי) וקהים, פגיעות הדף – מנגנון, אבחון, טיפול
- חבלות חזה
- חבלות פנים, צוואר, פה ולסת
- פגיעות בטן
- פגיעות אגן
- פגיעות בגפיים עליונות ותחתונות
- כוויות
- תסמונת מעיכה ורבודמיוליזיס, תסמונת מדור

9. ליווי משפחה של חולה במצב קריטי ואקוטי (4 שעות)

תיאור קורס:

הקורס יעצים את יכולת הלומד לאינטראקציה עם בני משפחה משמעותיים של החולה במצב אקוטי וקריטי. הקורס יאפשר רכישת מיומנויות של יצירת קשר תומך ומסייע למשפחת החולה במצב קריטי ואקוטי.

תכני הקורס:

- עיבוד רגשות וביטויים של המשפחה כגון: כעס ותסכול תוך הגברת המודעות לתהליכים רגשיים ותגובות אפקטיביות ולא אפקטיביות של הצוות המטפל ובפרט האח/ות כמטפל, במפגש עם מצבי חולי קריטי ואובדן
- התבוננות על התארגנות המשפחה ועיבוד חווית החולי והאשפוז אתם מתמודדת המשפחה
- תרגול מיומנויות של ריאיון עומק, מתן תמיכה, אומדן משפחתי וכוחות משפחתיים קיימים
- מסירת בשורה מרה, דילמות אתיות מקצועיות וארגוניות בטיפול נמרץ
- אומדן איכות החיים של המטפל הראשוני (בן המשפחה) לאור המצב הקריטי והאקוטי
- מיגור גזענות, אפליה והדרה

10. טיפול פליאטיבי בטיפול נמרץ (4 שעות)

11. תרגול של אומדן פיזיקלי לרבות סימולציה ותרגול של פעולות סיעוד ופעולות חריגות (16 שעות)

התנסות קלינית – טיפול נמרץ משולב

מסלול א'

מסלול לימודים ללומדים המועסקים לפחות במשך שנה ביחידה לטיפול נמרץ כללי בלבד

היקף ההתנסות 100* שעות (מתכונת של 2 ימים בשבוע)

מטרת ההתנסות:

המשתלם יתנסה בהיבטים השונים של טיפול עצמאי בחולה במצב מורכב ביחידה לטיפול נמרץ במגוון מצבים מייצגים

עקרונות:

- ההתנסות תיבנה באופן פרטני על פי צורכי הלומד.
- ההתנסות הקלינית תתבצע ביחידות לטיפול נמרץ כללי בהם ניתן לתרגל מיומנויות אומדן פיזיקלי, פעולות סיעוד ופעולות חריגות. לציון כי, את הפעולות הבאות ניתן לתרגל בסימולציה: שאיבת דם לסוג והצלבה והזמנת דם ומוצרי, לקיחת דם לבדיקות, לרבות דגימת דם עורקי לגזים, למעט מילודים, טיפול בצנתר ע"ש Swan Ganz, דפיברילציה, לקיחת דגימות דם Mixed Venous Blood מצנתר ע"ש Swan Ganz
- ההתנסות הקלינית תכלול התנסות מעשית בהיקף 16 שעות בצמוד לאח/ות מיומנ/ת במטופל הנתמך במכשיר CRRT
- ההתנסות תאפשר רכישת שליטה בביצוע פעולות סיעוד ופעולות חריגות עד לביצוע עצמאי המבוסס על הוכחת ידע עיוני, בהנחיה, בפיקוח ובחתימה של מדריך קליני מורשה על טופס פעילויות.
- מיומנויות אומדן פיזיקלי יתורגלו, יוערכו ויאושרו בחתימה ע"י רופא מומחה/מדריך קליני מורשה על טופס פעילות.
- ניתן לשלב חלק מההתנסות הקלינית ביחידה לטיפול נמרץ לב לחיזוק מיומנויות פענוח א.ק.ג., עפ"י צרכי הלומד.

ההתנסות הקלינית תתמקד ב:

- יישום מיומנויות הערכה קלינית ואומדן פיזיקלי בחולה במצב מורכב וקריטי.
- רכישת שליטה בביצוע פעולות סיעוד ופעולות חריגות.
- ליווי משפחה של חולה במצב מורכב.

מסלול ב'

מסלול לימודים ללומדים ללא ניסיון קליני של שנה ביחידה לטיפול נמרץ

היקף ההתנסות 200 שעות (מסגרת ההתנסות 2-3 ימים בשבוע)

- חובה לבצע התנסות קלינית בת 96* שעות לפחות ביחידה לטיפול נמרץ כללי.

מטרת ההתנסות:

המשתלם יתנסה בהיבטים השונים של טיפול עצמאי בחולה במצב מורכב ביחידה לטיפול נמרץ במגוון מצבים מייצגים

עקרונות:

- ההתנסות הקלינית תתבצע בשדות קליניים בהם ניתן לתרגל מיומנויות אומדן פיזיקלי, פעולות סיעוד ופעולות חריגות. את הפעולות הבאות ניתן לתרגל בסימולציה: שאיבת דם לסוג והצלבה והזמנת דם ומוצריו, לקיחת דם לבדיקות, לרבות דגימת דם עורקי לגזים, למעט מילודים, דפיברילציה, טיפול בצנתר ע"ש Swan Ganz, לקיחת דגימות דם Mixed Venous Blood מצנתר ע"ש Swan Ganz.
- ההתנסות הקלינית תכלול התנסות מעשית בהיקף 16 שעות בצמוד לאח/ות מיומנ/ת במטופל הנתמך במכשיר CRRT
- ההתנסות תאפשר רכישת שליטה בביצוע פעולות סיעוד ופעולות חריגות עד לביצוע עצמאי המבוסס על הוכחת ידע עיוני, בהנחיה, בפקיח וחתימה של מדריך קליני מורשה.
- מיומנויות אומדן פיזיקלי יתורגלו, יוערכו ויאושרו בחתימה ע"י רופא מומחה/מדריך קליני מורשה.
- ההתנסות תתבצע בלפחות שני שדות קליניים עיקריים ליישום המיומנויות.
- פעילויות עפ"י מצבים מייצגים יתורגלו, יוערכו ויאושרו בחתימת המדריך הקליני המורשה על גבי טבלת פעילויות בנספח.

ההתנסות הקלינית תתמקד ב:

- אינטגרציה של החומר הנלמד במהלך הקורס ויישום של הידע התיאורטי והקליני בתחום המומחיות הספציפי.
- מיומנויות הערכה קלינית ואומדן פיזיקלי בחולה במצב קריטי ומורכב.
- שליטה בביצוע פעולות סיעוד ופעולות חריגות.
- תרגול מיומנויות טיפול ישיר בחולה במצב קריטי ומורכב.
- ליווי משפחה של חולה במצב מורכב

במהלך ההתנסות הלומד:

1. יאמוד את מצבו הבריאותי של החולה.
 2. יפעל למניעת סיבוכים ע"י מעקב שיטתי וניטור מתמשך.
 3. ישתמש לצורך הטיפול בחולה באמצעים הטכנולוגיים תוך התנסות בהפעלת מכשור וטכנולוגיה מורכבת.
 4. יבטיח המשכיות הטיפול באמצעות דיווח בכתב ובע"פ, תוך מוסדי וחוג מוסדי, בהדרכת הצוות ובהתאם לצורך.
 5. יתנסה בשיתוף המשפחה בטיפול בחולה ביחידה לטיפול נמרץ:
- יאמוד את יכולת ההתמודדות של המשפחה במצב הנתון ואת השפעת המצב על תפקודה של המשפחה.
 - ייתן מידע למשפחה על מצבו של החולה, בהתאם למדיניות המוסד ו"חוק זכויות החולה", תוך מתן תמיכה והפנייה לגורמי שירות בריאותי.

התנסות קלינית למשתלמים במסלול א', ו-ב'

פעולות סיעוד ופעולות חריגות - תחום ייחודי טיפול נמרץ משולב

מחלקה	תאריך	חתימה וחותמת המדריך	שם המדריך	רמת ביצוע מינימלית נדרשת	פעולות סיעוד	
				עצמאי	הוצאת קו עורקי	1
				עצמאי	הזרקה בדחף של תרופה לוריד	2
				עצמאי /סימולציה	הזרקה בדחף של תרופות לצנתר מרכזי ומערכות חלופיות לוריד	3
				סימולציה	שאיבת דם לסוג והצלבה והזמנת דם ומוצריו	4
				עצמאי	שאיבת דם מקו עורקי פתוח	5
				עצמאי	חיבור וניתוק חולה ממנשם	6
				סימולציה	לקיחת דם לבדיקות, לרבות דגימת דם עורקי לגזים, למעט מילודים	7
				סימולציה	לקיחת דגימות דם Mixed Venous Blood מצנתר ע"ש Swan Ganz	8
				סימולציה	טיפול בצנתר ע"ש Swan Ganz	9
CRRT						
				בפיקוח אח/ות מיומנ/ת במחלקה	הכנת המכשיר, הרכבה ושטיפה ראשונית של המערכת (Priming) או החלפת המערכת	10
				בפיקוח אח/ות מיומנ/ת במחלקה	בדיקת תקינות הצנתר וחיבור למכשיר- הימצאות רופא בעת החיבור הראשון	11
				בפיקוח אח/ות מיומנ/ת במחלקה	החזרת דם וניתוק מהמכשיר על פי הוראת רופא	12
				בפיקוח אח/ות מיומנ/ת במחלקה	הוספת אלקטרוליטים ל Dialysate / Replacement על פי פרוטוקול מחלקתי / הוראה רפואית	13
				בפיקוח אח/ות מיומנ/ת במחלקה	שאיבת דם לבדיקת רמת קלציום יוני מהמכשיר (אחרי פילטר) על פי פרוטוקול מחלקתי / הוראה רפואית	14

				בפיקוח אח/ות מיומנ/ת במחלקה	שינוי ערכי זרימות על פי הוראה רפואית: - Blood Flow - Dialysate - Replacement - Removal Rate + Filtration Fraction - Pre-Blood-Pump	15
				בפיקוח אח/ות מיומנ/ת במחלקה	שינוי במינון Heparin/Ca Citrate על פי פרוטוקול מחלקתי / הוראה רפואית	16
				בפיקוח אח/ות מיומנ/ת במחלקה	החלפה בין Access (קו עורקי) ל- Return (קו ורידי) בעת הפרעה בפעילות המכשיר על פי פרוטוקול מחלקתי / הוראה רפואית	17

מחלקה	תאריך	חתימה וחותמת המדריך	שם המדריך	רמת ביצוע מינימלית נדרשת	פעולות חריגות	
				בפיקוח/ סימולציה	התאמת מכשיר הנשמה לצורך גמילה ממנשם	1
				סימולציה	דפיברילציה	2
				בפיקוח/ סימולציה	חיבור אלקטרודות	3

**מיומנויות של בדיקה פיזיקאלית – בהתנסות קלינית להשתלמות מוכרת
בטיפול בחולה במצב אקוטי ומורכב - למילוי וחתימת המדריך המורשה בכל
מסלולי ההתנסות**

שם הלומד

▪ תרגול כל מיומנות תכלול הדרכת המטופל ומשפחתו

שדה קליני מיומנויות	מטופל 1	מטופל 2	מצב מייצג
	מבצע באופן עצמאי	מבצע באופן עצמאי	
	תאריך	חתימה	ציין מצב מייצג
מערכת הנשימה אומדן מע' הנשימה: הסתכלות, מישוש ניקוש והאזנה לקולות נשימה ומספר נשימות, בדיקת פרמיטוס, בדיקת קנה מרכזי מדדי הנשמה: בדיקת קוטר ועומק טובוס, בלונית, ערכי מכונות הנשמה בדיקת מדדי – סטורציה קפנוגרפיה - $ETCO_2$			
מעקב וטיפול בחולה המחובר למערכת NO			
הכנת ציוד וסיוע באינטובציה			
טיפול בטובוס: החלפת קיבוע			
ביצוע הנשמה מכנית באמצעות אמבו			
תפעול מכונת הנשמה ושינוי פרמטרים של הנשמה			
ביצוע סקשן דרך טובוס			
פירוש ממצאי בדיקת גזים			

שדה קליני	מטופל 1	מטופל 2	מצב מייצג	מיומנויות
	מבצע באופן עצמאי	מבצע באופן עצמאי		
	תאריך	תאריך	חתימה	ציין מצב מייצג
ביצוע פיזיותרפיה נשימתית לחולה מורכב, כולל התאמת תנוחת החולה למטרה הטיפולית ושמירה על בריאות גב המטפל				
הדרכת חולה בתהליך גמילה מהנשמה				
חיזוק שרירי נשימה				
סיוע באקסטובציה וטיפול בחולה לאחר אקסטובציה				
מערכת הדם והלב אומדן מחזור הדם והלב, הסתכלות, האזנה לקולות הלב, JVP				
אומדן דפקים פריפריים ומרכזיים, מילוי קפילרי, מישוש עמוק של Aorta				
חיבור למוניטור וניטור חולה				
ביצוע ECG ופרוש ממצאים				
מתן I.V של תרופות משולבות לחולה מורכב				
הזרקה ישירה של תרופות לווריד				
הכנת החולה לפעולה חודרנית של החדרת צנתרים מרכזיים				
הכנת החולה לצנתור לבבי				
הכנת החולה להחדרת צנתר עורקי (AL)				
חיבור אלקטרודות לקוצב זמני, קביעת קצב ואמפליטודה				

שדה קליני	מטופל 1	מטופל 2	מצב מייצג	מיומנויות
	מבצע באופן עצמאי	מבצע באופן עצמאי		
	תאריך	תאריך	חתימה	ציין מצב מייצג
בטן ומערכת העיכול:				
אומדן המערכת לפי רביעים: הסתכלות, מישוש (כולל גבולות כבד וטחול), ניקוש והאזנה לפריסטליקה				
אומדן מטבולי לחולה חישוב קלוריות נדרשות ליום בדיקת התאמת הדיאטה ותוספי מזון שנבחרו למצב החולה				
אומדן מיימת				
טיפול בחולה המזון בהזנה חלופית (TPN)				
מערכת העצבים:				
אומדן מצב הכרה: G.C.S, רפלקסים, שינויים התנהגותיים, בדיקת אישונים				
טיפול כללי:				
קבלת מטופל ומשפחתו ליחידה				
הכנת חולה לשחרור מהיחידה או העברתו למחלקה				
טיפול בחולה עם נקזים שונים				
מתן דם				
מדידת C.V.P				
הושבה במיטה, הורדה מהמיטה, הפעלה והולכה				

רשימה ביבליוגרפית מעודכנת לשנת 2025

קורס טיפול נמרץ משולב

מקורות משותפים לכלל הקורסים

חוזרי מינהל האחיות המתפרסמים מעת לעת הינם מליבת העשייה ועל כן מחייבים את המשתלמות להתעדכן באופן שוטף. אי לכך, כלל חוזרי מינהל האחיות שיפורסמו / יעודכנו עד למועד בחינת הגמר הממשלתית יהיו חלק מהסילבוס המחייב לבחינה.

Comerford, K. (Ed.). (2025-2026). Nursing 2024 Drug Handbook (45 ed.). Philadelphia, PA: Wolters Kluwer

מסגרת חוקית לעבודת האחיות:

1. תקנות הרופאים (כשירויות לביצוע פעולות חריגות), תשס"א – 2001
https://www.health.gov.il/LegislationLibrary/Rofim_05.pdf
2. חוזר מנכ"ל מס' 43/2009 - פעולות סיעוד – עדכון חוזר 9/07 (מתאריך 17.05.07)
https://www.health.gov.il/hozer/mk43_2009.pdf
3. חוזר מנהל הסיעוד מס' 43/2001 – פעולות סיעוד https://www.health.gov.il/hozer/ND43_01.pdf
4. חוזר מנהל הסיעוד מס' 45/2001 – קובץ הנחיות לביצוע פעולות חריגות, מהדורה רביעית מעודכנת
<https://www.health.gov.il/UnitsOffice/nursing/professionals/instructions/Documents/harigot.pdf>
5. חוזר מנהל הסיעוד מס' 177/2021 – אחריות משמרת במחלקות, מרפאות ויחידות טיפול (כלליות ומיוחדות) באשפוז ובקהילה – עדכון 2021
https://www.health.gov.il/hozer/ND177_2021.pdf
6. חוזר מנהל הסיעוד מס' 87/2010 - מתן מרשם בידי אח או אחות מוסמכים
https://www.health.gov.il/hozer/ND87_2010.pdf
7. חוזר מנהל הסיעוד 99/2013 – מומחיות בסיעוד
https://www.health.gov.il/hozer/ND99_2013.pdf
8. חוזר מנהל האחיות מס' 212/2024 – ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק המקצועי
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd212-2024/he/files_circulars_nd_nd212-2024.pdf
9. חוזר מנהל הסיעוד מס' 118/2016 – הבטחת רצף הטיפול הסיעודי בעת שחרור ממוסד רפואי, עדכון 2016
https://www.health.gov.il/hozer/ND118_2016.pdf
10. חוזר מינהל הסיעוד מס' 144/18 – מיצוי הפוטנציאל התפקודי של האחיות במערך האשפוז והקהילה
https://www.health.gov.il/hozer/ND144_2018.pdf
11. חוזר מינהל הסיעוד מס' 151/19 – תהליך העברת משמרת "מקל" – במערך האשפוז והקהילה
https://www.health.gov.il/hozer/ND151_2019.pdf
12. חוזר מינהל הסיעוד מס' 145/19 – איתור מסוכנות לנפילות בקרב מטופלים באשפוז ובקהילה
https://www.health.gov.il/hozer/ND145_2019.pdf

13. חוזר מנהל הסיעוד מס' 153/19 – מניעה וטיפול בפצעי לחץ במערך האשפוז והקהילה.
14. חוזר מינהל הסיעוד מס' 155/19 – אומדן, מניעה וטיפול בכאב על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה https://www.health.gov.il/hozer/ND155_2019.pdf
15. חוזר מנהל הסיעוד מס' 154/19 – מניעה איתור והתערבות בכף רגל סוכרתית על ידי אחיות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה.
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd154-2019/he/files_circulars_nd_ND154_2019.pdf
16. חוזר המנהל הכללי מס' 6/2021- טיפול בתלונות בעקבות פגיעה או הטרדה מינית במהלך טיפול רפואי. <https://www.gov.il/he/Departments/policies/mk06-2021>
17. חוזר מנהל הסיעוד מס' 188/2021 פיתוח מקצועי מתמשך של האחיות במערך האשפוז והקהילה https://www.health.gov.il/hozer/nd188_2021.pdf
18. חוזר מנהל הסיעוד מס' 191/2022-תפקיד האחיות המוסמכת בטיפול במטופל עם חשד לאירוע מוחי חד במערך האשפוז והקהילה https://www.health.gov.il/hozer/nd191_2022.pdf
19. חוזר חטיבת הרפואה 11/2021 הנחיות למניעת זיהומים הקשורים בצנתרים בכלי דם לטווח קצר ולטווח ארוך https://www.health.gov.il/hozer/mr11_2021.pdf
20. חוזר מינהל הרפואה מס' 15/09 - הגבלה פיזית של מטופלים לצורך מתן טיפול רפואי
21. חוזר חטיבת הרפואה מס' 9/2022 - הערכה, ניטור ושימוש מושכל בתכשירים לטיפול בכאב שאינו ממקום סרטני. ירושלים. https://www.gov.il/BlobFolder/policy/mr0092022/he/files_circulars_mr_mr09_2022.pdf
22. חוזר מנהל הסיעוד מס' 161\2020 -הגישה הטיפולית במטופל מונשם אקוטי וכרוני על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז https://www.health.gov.il/hozer/ND161_2020.pdf
23. חוזר מינהל הסיעוד מס' 192/2022 בנושא: " החלפה או החזרה של צינורית גסטרוסטום (צינורית הזנה) במערך האשפוז והקהילה"
24. חוזר מינהל הסיעוד מס' 199/2022 בנושא: תפקיד האחיות המוסמכת בשמירה על רצף הטיפול הסיעודי בתהליך הסב ניתוחי (Perioperative Care) https://www.health.gov.il/hozer/nd199_2022.pdf
25. חוזר מינהל הסיעוד מס' 204/2023 בנושא: "תפקיד האחיות המוסמכת בתגובה אנפילקטית (עדכון 2 -Anaphylaxis) במערך האשפוז והקהילה
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd204-2023/he/files_circulars_nd_nd204_2023.pdf
26. חוזר מינהל הסיעוד מס' 207/2023 בנושא "שטיפת נפרוסטום (פיום כליה) כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האשפוז, בקהילה ובמתאר הבית"
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd207-2023/he/files_circulars_nd_nd207-2023.pdf
27. חוזר מינהל הסיעוד מס' 206/2023 בנושא "הזרקת תרופות לחסם עצבי פריפרי במבוגרים וילדים, כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במחלקות האשפוז בבית החולים על פי רשימת תרופות, הזרקת ראשונה תבוצע על ידי רופא " https://www.health.gov.il/hozer/nd197_2022.pdf
28. חוזר מינהל הסיעוד מס' 208/2023 בנושא "שטיפת נקז בכיס מרה כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האשפוז, בקהילה ובמתאר הבית".

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd208-2023/he/files_circulars_nd_nd208-2023.pdf

29. חוזר מינהל הסיעוד מס' 209/2023 בנושא "החלפת צנתר על חיקי (ציסטוסטום) כפעולות סיעוד לאחות מוסמכת במערך האשפוז, בקהילה ובמתאר הבית".

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd209-2023/he/files_circulars_nd_nd209-2023.pdf

30. חוזר מינהל הסיעוד מס' 210/2023 בנושא "החלטה על הוצאת צנתר משלפוחית השתן כפעולות סיעוד לאחיות מוסמכות במחלקות הפנימיות במערך האשפוז"

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd210-2023/he/files_circulars_nd_nd210-2023.pdf

31. חוזר חטיבת בריאות הציבור מספר 04/2023 בנושא: הנחיות למניעת הדבקה בנגיף HIV לאחר החשיפה לדם או לאחר יחסי מין לא מוגנים. <https://www.gov.il/he/departments/policies/bz04-2023>

32. חוזר מנהל האחיות מספר 213/2024 בנושא: קליטת אחות חדשה למתאר עבודה במערך האשפוז, הקהילה וההכשרה. https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd213-2024/he/files_circulars_nd_nd213_2024.pdf

33. חוזר מנהל האחיות מס' 220/2024 בנושא "הדרכה קלינית לסטודנטים ומשתלמים באחיות – עדכון"

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd220-2024/he/files_circulars_nd_nd220-2024.pdf

34. חוזר מנהל האחיות מספר 222/2024 בנושא: סמכות החלטה על חיבור וניתוק צנתר קבוע, פלויירלי או בטני, לצורך ניקוז, לאחות מוסמכת באשפוז ובקהילה כפעולות סיעוד

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd222-2024/he/files_circulars_nd_nd222_2024.pdf

35. חוזר מנהל האחיות מספר 223/2024 בנושא: החלטה על מתן IV PARACETAMOL כפעולות סיעוד לאחיות בוגרות קורס על בסיסי ברפואה דחופה ובטיפול נמרץ לסוגיו במחלקה לרפואה דחופה ובמערך הכירורגי

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd223-2024/he/files_circulars_nd_nd223_2024.pdf

36. חוזר מנהל האחיות מספר 224/2024 בנושא: הפנייה להכנסת צנתר מרכזי במטופל אונקולוגי המתחיל מתן מתמשך של טיפול תרופתי, כפעולות סיעוד לאחות מוסמכת במערך האונקולוגי

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd224-2024/he/files_circulars_nd_nd224_2024.pdf

טיפול נמרץ משולב

1. Morton, P., & Thurman, P. (2023). *Critical Care Nursing: A Holistic Approach* (12th ed.). Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
2. American Heart Association-AHA.(2020). Advanced Cardiovascular Life Support – Provider Manual. (2020). American Heart Association
3. American Heart Association. (2020). Guidelines for Cardiopulmonary Resuscitation and Emergency Cardiovascular Care.

<https://cpr.heart.org/en/resuscitation-science/cpr-and-ecc-guidelines/algorithms>

https://cpr.heart.org/-/media/cpr-files/cpr-guidelines-files/highlights/hghlghts_2020_ecc_guidelines_english.pdf

https://www.ahajournals.org/toc/circ/142/16_suppl_2

חוקים והנחיות בזיקה לעשייה סיעודית ייחודית לתחום ההכשרה:

1. חוזר חטיבת הרפואה מס' 11/2020 – הפעלת בנק דם ומתן עירוי דם ומרכיביו.
2. חוזר מנכ"ל מס' 07/08 – הנחיות ליישום חוק החולה הנוטה למות
3. חוזר מינהל הרפואה 29/2011 – היערכות לטיפול בשבץ מוחי חד
4. חוזר מינהל הרפואה מס' 26/2008 – חוק לקביעת מוות מוחי נשימתי
5. חוזר מנכ"ל מס' 27/2009 – הנחיות ליישום חוק מוות מוחי נשימתי התשס"ח 2008
6. חוזר מנכ"ל מס' 26/2011 – הבהרות לחוזר מנכ"ל 27/2009 בנושא חוק מוות מוחי נשימתי
7. חוזר מינהל הרפואה מס' 12/2016 – הזנה תוך וורידית
8. חוזר מינהל הסיעוד- מס' 184/2021 בנושא: פעולות סיעוד לאח/ות מוסמכ/ות ולאח/ות מוסמכ/ות בוגר/ת השתלמות מוכרת בטיפול נמרץ לסוגיו בטיפול במטופל הנתמך במכשיר ECMO
עדכון https://www1.health.gov.il/media/1jye4jsq/nd184_2021.pdf
9. חוזר מנהל האחיות מס' 219/2024 בנושא "פעולות סיעוד לאחים ואחיות מוסמכים ולבוגרי השתלמות מוכרת בטיפול נמרץ מבוגרים וילדים בטיפול במטופל הנתמך בטיפול כלייתי חליפי מתמשך CRRT במערך האשפוז https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd219-2024/he/files_circulars_nd_nd219-2024.pdf